

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С.З. Гжицького

Факультет Ветеринарної гігієни, економіки та права
Кафедра Реабілітації та здоров'я людини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

(підпис)

Пелень Р.А.
(ПІП)

«25» 06 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГІДРОКІНЕЗІОТЕРАПІЯ»
(код і назва освітньої компоненти)

рівень вищої освіти «Бакалавр»
(назва освітнього рівня)
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(назва галузі знань)
спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва спеціальності)
освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва)
вид дисципліни за вибором
(обов'язкова / за вибором)

Львів – 2021

1.

Робоча програма навчальної дисципліни «Гідрокінезіотерапія» для студентів 3 курсу СП спеціальності 227 «Фізична терапія та ерготерапія» за освітньою програмою «Фізична терапія та ерготерапія»

Укладачі:

В.о.зав.каф., доцент, к.фіз.вих
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

Івасик Н.О.
(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри реабілітації та здоров'я людини
протокол від «24» 06 2021 року № 23

В.о. завідувача кафедри реабілітації та здоров'я людини

И
(підпис)

(Івасик Н.О.)
(прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва спеціальності)

протокол № 6 від «24» 06 2021 р.

Голова НМКС И Івасик Н.О.
(підпис, прізвище та ініціали)

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету БТЕП
(назва факультету)

протокол № 8 від «24» 06 2021 р.

Голова НМРФ И О В Сливка Н.Б.
(підпис, прізвище та ініціали)

Ухвалено вченою радою факультету

протокол № 3 від «27» 06 2021 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин
	Денна форма навчання
Кількість кредитів/годин	3 кредити/90 годин
Усього годин аудиторної роботи	30
в т.ч.:	
• лекційні заняття, год.	10
• практичні заняття, год.	20
• лабораторні заняття, год.	
• семінарські заняття, год.	-
Усього годин самостійної роботи	60
Вид контролю	залік

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:– 35,5 %

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1.Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни:

метою є формування та розвиток загальних та професійних компетентностей в галузі фізичної терапії та ерготерапії направлених на здобуття студентом знань, вмінь і навичок для впровадження профілактичних та реабілітаційних стратегій засобами гідрокінезотерапії, як складової фізичної терапії, при реалізації та корекції індивідуального плану фізичної терапії, ерготерапії з метою покращення здоров'я, функціональних можливостей, адаптації до оточуючих умов, підвищення рівня рухової активності у осіб різного віку та функціональних можливостей при різних травмах та захворюваннях; оволодіння методиками планування та проведення занять з гідрокінезотерапії.

Вивчення освітньої компоненти «Гідрокінезіотерапія» ґрунтується на таких засвоєних освітніх компонентах: «Анатомія людини», «Загальна біохімія», «Нормальна фізіологія», «Динамічна анатомія», «Терапевтичні вправи», «Фізіологія рухової активності» та ін

Здобуті знання з «Гідрокінезіотерапії» є основою для вивчення наступних освітніх компонент: «Реабілітація при захворюваннях опорно- рухового апарату», «Реабілітація при неврологічних захворюваннях», «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при ОРА» та ін.

2.2. Завдання навчальної дисципліни

Основні завдання освітньої компоненти такі:

1. Вивчити основний зміст діяльності фахівця фізичної терапії по створенню, виконанню та корекції програм гідрокінезіотерапії.
2. Оволодіти засобами та методиками гідрокінезіотерапії при порушеннях діяльності різних систем організму.
3. Вміти безпечно та ефективно виконувати програму гідрокінезіотерапії.

2.3.Програмні результати навчання

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

Знати:

- історію розвитку та становлення гідрокінезіотерапії як методу відновлення; основні принципи проведення гідрокінезіотерапії; особливості планування курсу з гідрокінезіотерапії; вплив водного середовища на різні органи та системи організму; хімічні та фізичні властивості води.
- основні методики гідрокінезіотерапії; методи оцінки фізичної підготовки людей до занять у водному середовищі; особливості роботи м'язового апарату людини у водному середовищі.
- покази та протипокази до занять у водному середовищі; принципи дозування навантаження при різних методиках проведення занять та в залежності від наявних патологій у пацієнтів; види басейнів для занять та їх характеристику;
- особливості проведення індивідуальних та групових занять у воді;
- особливості проведення занять у воді при порушеннях функцій різних систем організму;
- інвентар, який використовується у гідрокінезіотерапії та особливості його підбору.

Вміти:

- Забезпечити безпеку проведення занять з гідрокінезіотерапії;
- Основні правила безпеки на воді і перша допомога.
- Мотивувати та заохотити пацієнтів до занять.
- Підбирати спеціальні методики занять виходячи з нозологічних та функціональних даних пацієнта/клієнта.
- Підбирати інвентар виходячи з цілі заняття та нозологічних і функціональних даних пацієнта/клієнта.
- Складати індивідуальний план занять з гідрокінезіотерапії та визначати очікуваний результат тренувань.
- Правильно визначати дозування (інтенсивність, тривалість) та частоту занять.
- Використовувати функціональні тести для оцінки стану пацієнта/клієнта та контролю в процесі занять.
- Навчити пацієнтів самостійно займатися гідрокінезіотерапією та методам контролю й самоконтролю під час занять.
- Проводити гідрокінезіотерапію з метою загартування.
- Застосовувати дослідницькі вміння.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Контент гідрокінезіотерапії				
Гідрокінезіотерапія в системі фізичної терапії Історичний розвиток гідрокінезіотерапії. Фізичні якості води. Закономірності гідростатики і гідродинаміки плавання. Методика проведення занять. Заходи проведення безпеки під час проведення занять Вплив різних показників температури на тіло людини. Санітарні норми води.		1	2	4
Покази та протипокази до занять з гідрокінезіотерапії. Види басейнів. Покази до занять гідрокінезіотерапією. Протипокази до занять гідрокінезіотерапією з боку різних систем організму. Оцінка стану здоров'я людини. Контроль та самоконтроль за станом організму в процесі занять. Види басейнів для занять та їх характеристики		1	2	6
Теоретико-методичні особливості застосування плавання як оздоровчого засобу при порушеннях діяльності окремих органів та систем організму людини		1	4	8
Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з інвалідністю		1	2	8
<i>Всього змістовий модуль 1.</i>		4	10	26
Змістовий модуль 2. Гідрокінезіотерапія при патології різних систем				
Гідрокінезіотерапія при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату		2	2	10
Гідрокінезіотерапія в педіатрії та геріатрії		1	4	8
Гідрокінезіотерапія при захворюваннях внутрішніх органів		1	2	8
Надання першої допомоги постраждалим на воді		2	2	8
<i>Всього змістовий модуль 2.</i>		6	10	34
Усього	90	10	20	60

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за навчальною програмою	Кількість годин
1	Гідрокінезіотерапія в системі фізичної терапії Історичний розвиток гідрокінезіотерапії. Фізичні якості води. Закономірності гідростатики і гідродинаміки плавання. Методика проведення занять. Заходи проведення безпеки під час проведення занять Вплив різних показників температури на тіло людини. Санітарні норми води.	1
2	Покази та протипокази до занять з гідрокінезіотерапії. Види басейнів.	1

	Покази до занять гідрокінезотерапією. Протипокази до занять гідрокінезотерапією з боку різних систем організму. Оцінка стану здоров'я людини. Контроль та самоконтроль за станом організму в процесі занять. Види басейнів для занять та їх характеристики	
3	Теоретико-методичні особливості застосування плавання як оздоровчого засобу при порушеннях діяльності окремих органів та систем організму людини Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при ССЗ. Методики оздоровчого плавання при ССЗ. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при захворюваннях ДС. Методики оздоровчого плавання при захворюваннях ДС. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при захворюваннях та порушеннях НС. Методики оздоровчого плавання при захворюваннях та порушеннях НС. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при захворюваннях та травмах ОРА. Методики оздоровчого плавання при захворюваннях та травмах ОРА. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при порушеннях обміну речовин. Методики оздоровчого плавання при порушеннях обміну речовин.	1
4	Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з інвалідністю Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з вадами слуху. Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з вадами зору. Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з вадами інтелектуального розвитку	1
5	Гідрокінезіотерапія при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату Покази, проти покази, застереження. Особливості підбору вправ та дозування	2
6	Гідрокінезіотерапія в педіатрії та геріатрії Покази, проти покази, застереження. Особливості підбору вправ та дозування	1
7	Гідрокінезіотерапія при захворюваннях внутрішніх органів Покази, проти покази, застереження. Особливості підбору вправ та дозування	1
8	Надання першої допомоги постраждалим на воді Надання допомоги потопаючому. Причини смерті на воді. Допомога потерпілому на суші. Способи рятування. Прийоми звільнення від захватів та перша допомога.	2
	Усього годин	10

3.3. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Гідрокінезіотерапія в системі фізичної терапії Історичний розвиток гідрокінезіотерапії. Фізичні якості води. Закономірності гідростатики і гідродинаміки плавання. Методика проведення занять. Заходи проведення безпеки під час проведення занять Вплив різних показників температури на тіло людини. Санітарні норми води. Водні гантелі та їх характеристика. Водна штанга. Водні палки. Резинові амортизатори. Аквапояс. Залежність тривалості занять від наявного діагнозу та самопочуття пацієнтів	2
2	Покази та протипокази до занять з гідрокінезіотерапії. Види басейнів. Покази до занять гідрокінезіотерапією. Протипокази до занять гідрокінезіотерапією з боку різних систем організму. Оцінка стану	2

	здоров'я людини. Контроль та самоконтроль за станом організму в процесі занять. Види басейнів для занять та їх характеристики	
3	Теоретико-методичні особливості застосування плавання як оздоровчого засобу при порушеннях діяльності окремих органів та систем організму людини Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при ССЗ. Методики оздоровчого плавання при ССЗ. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при захворюваннях ДС. Методики оздоровчого плавання при захворюваннях ДС. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при захворюваннях та порушеннях НС. Методики оздоровчого плавання при захворюваннях та порушеннях НС. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при захворюваннях та травмах ОРА. Методики оздоровчого плавання при захворюваннях та травмах ОРА. Покази та проти покази застосування оздоровчого плавання при порушеннях обміну речовин. Методики оздоровчого плавання при порушеннях обміну речовин.	4
4	Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з інвалідністю Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з вадами слуху. Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з вадами зору. Адаптивне плавання у системі реабілітації осіб з вадами інтелектуального розвитку	2
5	Гідрокінезіотерапія при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату Покази, проти покази, застереження. Особливості підбору вправ та дозування	4
6	Гідрокінезіотерапія в педіатрії та геріатрії Покази, проти покази, застереження. Особливості підбору вправ та дозування	2
7	Гідрокінезіотерапія при захворюваннях внутрішніх органів Покази, проти покази, застереження. Особливості підбору вправ та дозування	2
8	Надання першої допомоги постраждалим на воді Надання допомоги потопаючому. Причини смерті на воді. Допомога потерпілому на суші. Способи рятування. Прийоми звільнення від захватів та перша допомога.	2
	Разом	20

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості інвентарю для занять у воді (водні гантелі, штанга, палки амортизатори і т.д. та їх характеристика. Аквапояс.)	4
2	Аналіз публікації з бази доказової медицини у сфері гідрокінезіотерапії	12
3	Оздоровче плавання, як засіб реабілітації осіб з обміном речовин.	4
4	Адаптивне плавання при порушенні ОРА. Адаптивне плавання при відхиленні інтелектуального розвитку	8
5	Гідрокінезіотерапія в геріатрії	4
6	Усього	32
7	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	28
8		
	Разом	60

4. Індивідуальні завдання

Для покращення поточного контролю студентам пропонуються на вибір теми творчих робіт:

1. Оздоровче плавання під час вагітності.
2. Заняття плаванням із дітьми грудного віку
3. Способи рятування потопаючого.

5. Методи навчання

Вивчення предмету проводиться за допомогою наступних методів:

- викладання лекційного матеріалу;
- використання навчального наглядного обладнання (таблиць, стендів, муляжів тощо);
- використання презентацій, відеофільмів;
- розв'язування тестів, ситуаційних задач;
- проведення практичних досліджень та оцінка їх результатів;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота студентів.

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійна позааудиторна робота студентів (СРС).

6. Методи контролю

Згідно з вимогами Положення про організацію навчального процесу в Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (2015) система оцінювання знань студентів передбачає два види контролю – поточний та підсумковий.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті, зміст якого узгоджується з темою цього заняття. Основними видами контролю знань є тестові контрольні роботи та усне опитування. Результати контрольної роботи оцінюються за чотирьох бальною шкалою («2», «3», «4», «5»).

Поточний контроль та оцінювання знань студентів з тем самостійної роботи здійснюється під час проведення тестового контролю на відповідному аудиторному занятті.

Підсумковий контроль засвоєння та оцінювання знань студентів проводиться після закінчення вивчення ними програми навчальної дисципліни шляхом виставлення їм заліку.

До цього виду контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Успішність студента оцінюється за 100-бальною шкалою під час проведення поточного та підсумкового контролю знань, яким є залік.

Поточний контроль проводиться протягом семестру шляхом усного опитування, тестового і письмового контролю, перевіркою виконання тем самостійної роботи тощо.

Максимальна кількість балів за засвоєння розділів дисципліни протягом семестру становить 100:

100 (ПК) – 100 максимальних балів з поточного контролю, які може набрати студент за семестр.

100•САЗ

$$ПК = \frac{100}{5} = 20 \cdot САЗ$$

- САЗ – середнє арифметичне значення усіх одержаних студентом оцінок;

- *max ПК* – максимально можлива кількість балів за поточний контроль у відповідному семестрі дорівнює 100 балів;

- 5 – максимально можливе САЗ

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Оцінювання рівня знань студентів проводиться за наведеною нижче шкалою.

Критерії оцінювання знань студентів

- 5 – «відмінно» – студент виявляє особливі здібності, має високий показник знань матеріалу дисципліни, правильно використовує набуті знання для побудови відповідей, володіє термінологією, самостійно розкриває власну думку.

- 4 – «добре» – студент правильно і глибоко розуміє питання дисципліни, вміє проявити знання, зіставляти, узагальнювати систематизувати інформацію, має власний підхід до розкриття поставленого питання.

- 3 – «задовільно» – студент висвітлює незначну частину теоретичного матеріалу дисципліни, не повністю виявляє знання і розуміння основних положень, основну частину відповідей відтворює на репродуктивному рівні.

- 2 – «незадовільно» – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного поняття, відповіді невірні, що демонструють нерозуміння суті питань дисципліни.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

Вираховування підсумкової оцінки та переведення її в бали можна зробити з допомогою таблиці 1. Кожній сумі балів відповідає оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 1.

Шкала оцінювання успішності студентів

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ЄКТС
	Екзамен, диференційований залік	Залік	
90 – 100	Відмінно	Зараховано	A
82 – 89	Добре		B
74 – 81			C
64 – 73	Задовільно		D
60 – 63			E
35 – 59	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 – 34	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Підручники та навчальні посібники;
2. Конспект лекцій з дисципліни;
3. Мультимедійні презентації для проведення лекцій;
4. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях;
5. Тестові контрольні питання для поточного контролю знань;
6. Навчальні таблиці і схеми.

9. Рекомендована література

Базова

4. Аквааэробика. Упражнения в воде — Дзэбби Лоуренс Перевод: А. Озеров. Москва: Фаир-Пресс, 2000. 232 с.
5. Андрияшек Ю.И. Гидротерапия. – М.: АСТ; Донецк: Сталкер, 2007 – 158 с.
6. Глазирін І. Д. Плавання : навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Кондор, 2006. 502 с.
7. [Ефимова В.М.](#) Введение в гидрокинезотерапию [Текст] / В.М. Ефимова, Е.В. Кривоzubова, А.М. Ярош; Под ред.: А.М. Ярош; Таврич. нац. ун-т им. В.И. Вернадского, Ин-т последиплом. образования. - Симферополь : АнтикВА, 2006. - 50 с.
8. Звіряка О.М. Динаміка тестування рухових навичок хворих після металоостеосинтезу переломів кісточок під час застосування гідрокінезотерапії в системі фізичної реабілітації / О.М. Звіряка // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – Чернігів, 2008. – Вип. 55, т. 2. – С. 285 – 288.
9. Звіряка О.М. Гідрокінезотерапія у процесі відновлення сили й амплітуди рухів після металоостеосинтезу переломів кісточок / О.М. Звіряка, В.Н. Мухін // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2008. – Вип. 12, т. 3. – С. 92 – 98.
10. Івасик Н., Біляк Ю. Методика навчання плаванню осіб з вадами слуху. метод. пос. Л.: ЛДУФК, 2013. 48 с <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7672>
11. Карбунарова Ю. Вплив авторської методики навчання плаванню на координаційні якості дітей 6 – 10 років з вадами слуху / Ю. Карбунарова // Слобожанський науково – спортивний вісник. – Харків: ХДАФК, 2016. – 3 (53). – С. 64 – 68.
12. Карбунарова Ю. Методика навчання плаванню дітей молодшого шкільного віку із вадами слуху закладу / Ю. Карбунарова // Фізична культура, спорт та здоров'я нації, - 2014. – № . 18.– С. 87 – 92
13. Карбунарова Ю. Порівняння пізнавальних процесів у дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху під впливом занять з фізичного виховання / Ю. Карбунарова, О. Петрова // Науковий часопис нпу ім.М. Драгоманова. Серія 15 «науково-педагогічні проблеми фізичної культури» – 2016. – № 6 (76). - С. 60 – 64
14. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при утопленні. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 398 від 16.06.2014
15. Шульга М. Л. Оздоровче плавання : навч. посіб. Київ: Олімпійська література, 2008. 232 с.
16. Юстин ОЙ, Козік НМ, Стратійчук НА. Відновлення посттравматичних станів ушкоджених кінцівок засобами гідрокінезотерапії та бальнеотерапії. Молодий вчений, 2018;3(55):187-191 <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3.3/49.pdf>
17. De Oliveira Tobinaga, W. C., de Lima Marinho, C., Abelenda, V. L. B., de Sá, P. M., & Lopes, A. J. (2016). *Short-Term Effects of Hydrokinesiotherapy in Hospitalized Preterm Newborns. Rehabilitation Research and Practice, 2016, 1–8.* doi:10.1155/2016/9285056
18. Hye-Kang PARK, Hwang-Jae LEE, Su-Jin LEE, Wan-Hee LEE. Land-based and aquatic trunk exercise program improve trunk control, balance and activities of daily living ability in stroke: a randomized clinical trial. *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine, 2019;55(6):687-94* DOI: 10.23736/S1973-9087.18.05369-8
19. Iatridou G., Pelidou H.S., Varvarousis D., Stergiou A., Beris A., Givissis P., et al., The effectiveness of hydrokinesiotherapy on postural balance of hemiplegic patients after stroke: a systematic review and meta-analysis, *Clin. Rehabil.* 32 (2018) 583–593, <https://doi.org/10.1177/0269215517748454>.
20. Iatridou, G., Pelidou, H.-S., Varvarousis, D., Stergiou, A., Beris, A., Givissis, P., & Ploumis, A. (2017). The effectiveness of hydrokinesiotherapy on postural balance of hemiplegic patients after stroke: a systematic review and meta-analysis. *Clinical Rehabilitation, 32(5), 583–593.* doi:10.1177/0269215517748454

21. Kisner C, Colby LA. Therapeutic exercise: foundations and techniques. Philadelphia: F. A. Davis Company, 2018. 1116 с.
22. Nayak, P., Mahmood, A., Natarajan, M., Hombali, A., Prashanth, C. G., & Solomon, J. M. (2020). Effect of aquatic therapy on balance and gait in stroke survivors: A systematic review and meta-analysis. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 39, 101110. doi:10.1016/j.ctcp.2020.101110

Допоміжна

1. Звіряка О.М. Фізична реабілітація з використанням гідрокінезотерапії при ушкодженнях гомілковостопного суглоба та стопи / О.М. Звіряка // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2007. – № 1. – С. 161 – 164
2. Звіряка О.М. Методика гідрокінезотерапії з використанням сконструйованого гідрокінезомеханотерапевтичного пристрою при переломах кісточок / О.М. Звіряка, В.Н. Мухін // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – Л., 2007. – Вип. 11, т. 2. – С. 155 – 160.
3. Лоуренс Д. Аквааэробика. Упражнения в воде /пер. с англ. А. Озерова - Москва, 2000.
4. Мухин В.Н. Гидрокинезотерапия в системе оздоровительной физической культуры / В.Н. Мухин, А.Н. Звиряка // Формирование здорового образа жизни, организация физкультурно-оздоровительной работы с населением : материалы Междунар. науч.-практ. конф., 29–30 марта 2007 г., Витебск. – Витебск, 2007. – С. 96–97.
5. Профилактика и коррекция нарушений опорно-двигательного аппарата воспитанников ДОУ с помощью элементов гидрокинезотерапии [Текст] / М. В. Калашникова [и др.] // Дошкольная педагогика : науч. - практ. журн. - 2014. - N 8. - С. 15-20.
6. <https://moz.gov.ua/article/health/osnovni-pravila-bezpeki-na-vodi-i-persha-dopomoga>
7. <https://www.scielo.br/j/brjp/a/wVpdcLtn9rmNP5sY9hKtPJP/?format=pdf&lang=en>
8. <http://modrychi.com.ua>

10. Інформаційні ресурси

Нормативною базою вивчення вказаної дисципліни є навчальна програма, навчальний план та робоча програма дисципліни. Джерелами інформаційних ресурсів вивчення дисципліни є:

- Інтернет-зв'язок;
- Бібліотеки:
 1. Бібліотека ЛНУВМ та БТ: м. Львів, вул. Пекарська, 50
 2. Львівська наукова бібліотека ім. Стефаніка НАН України: вул. Стефаніка, 2; тел. 74-43-72
 3. Львівська обласна наукова бібліотека: просп. Шевченка, 13; тел.74-02-26
 4. Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. відділ: вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41
 5. Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки: вул. Мулярська, 2а; тел.72-05-81
 6. Наукова бібліотека Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, вул. Січових Стрільців, 6.
 7. Львівська обласна наукова медична бібліотека, вул. Руська, 20